

VENDIM
Nr. 58, datë 5.12.2014

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Bashkim Dedja	kryetar i Gjykatës Kushtetuese		
Vladimir Kristo	anëtar i	“	“
Sokol Berberi	anëtar i	“	“
Vitore Tusha	anëtare e	“	“
Altina Xhoxhaj	anëtare e	“	“
Gani Dizdari	anëtar i	“	“
Fatos Lulo	anëtar i	“	“
Fatmir Hoxha	a nëtar i	“	“

me sekretare Blerina (Çinari) Basha, në datën 8.10.2013, mori në shqyrtim në seancë plenare, mbi bazë dokumentesh çështjen nr. 35/8 Akti, që i përket:

KËRKUES: Agim Bega

SUBJEKTE TË INTERESUARA: Agim Arapi, Leonora Komini, Albana Komini, Sokol Komini, Edmond Komini

OBJEKTI: Shfuqizimi si i papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë të vendimit nr. 00-2011-863 (241), datë 12.5.2011 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë.

BAZA LIGJORE: Nenet 42, 131, shkronja “P”, 134, pika 1, shkronja “g” të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; neni 6 i Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut dhe nenet 27 e vijues të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”.

GJYKATA KUSHTETUESE,

Pasi dëgjoji relatorin e çështjes, Fatmir Hoxha, shqyrtoi pretendimet e kërkuarit, i cili ka kërkuar pranimin e kërkesës, pretendimet e subjektit të interesuar Agim Arapi, i cili ka kërkuar rrëzimin e kërkesës dhe pasi bisedoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

1. Subjekti i interesuar Agim Arapi i është drejtuar Gjykatës Italiane me padi me objekt shpërblimin e dëmit të shkaktuar nga një aksident në punë. Për ndjekjen e procedurave në shtetin italian ka caktuar si përfaqësues të tij një avokat italian. Pasi është kthyer në Shqipëri subjekti i interesuar, nëpërmjet prokurës nr. 688 rep, nr. 221 kol, datë 19.4.2003 ka caktuar si përfaqësues avokatin, kërkuar, Agim Bega dhe subjektin e interesuar Llaqi Komini. Subjekti i interesuar Llaqi Komini ka vdekur dhe në Gjykatën e Lartë është bërë kalimi procedural tek trashëgimtarët e tij: Leonora, Albana, Sokol dhe Edmond Komini.

2. Përfaqësuesit e subjektit të interesuar Agim Arapi kanë pasur për detyrë të bashkëpunojnë me një avokat italian për zgjidhjen e çështjes së dëmshpërblimit deri në ekzekutimin e vendimit gjyqësor. Me deklaratën noteriale nr. 2257 rep, datë 31.12.2004, subjekti i interesuar ka shprehur vullnetin për t’iu dhënë përfaqësuesve shumën prej 35% të vlerës totale të dëmshpërblimit, që do të përfitonte pas vendimit të gjykatës italiane.

3. Në përfundim të gjykimit në shtetin italian, subjekti i interesuar Agim Arapi ka përfituar dëmshpërblimin në shumën 233.377 euro. Në zbatim të deklaratës noteriale me nr. 2257 rep, datë

31.12.2004, përfaqësuesit e tij kanë kërkuar të marrin të gjithë shumën e premtuar nga subjekti i interesuar, por kanë marrë vetëm shumën prej 30.000 euro. Si rrjedhojë kanë paraqitur padi në Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Fier me objekt kërkimin e shumës së papaguar prej subjektit të interesuar Agim Arapi.

4. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Fier, me vendimin nr. 1027, datë 27.6.2006, ka vendosur rrëzimin e padisë së kërkuarve Agim Bega dhe Llaqi Komini.

5. Mbi ankimin e kërkuarve, Gjykata e Apelit Vlorë, me vendimin nr. 125, datë 7.3.2007, ka vendosur: “Ndryshimin e vendimit nr. 1027, datë 27.6.2006 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Fier, pranimin e padisë, duke e detyruar subjektin e interesuar të paguajë shumën prej 51.682 euro dhe shumën prej 7.000 euro, si shpenzime të kryera në favor të subjektit të interesuar”.

6. Mbi rekursin e subjektit të interesuar, Agim Arapi, Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2011-863 (241), datë 12.5.2011, ka vendosur prishjen e vendimit nr. 125, datë 7.3.2007 të Gjykatës së Apelit Vlorë dhe lënien në fuqi të vendimit nr. 1027, datë 27.6.2006 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Fier.

II

7. **Kërkuesi Agim Bega** i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese, duke pretenduar shfuqizimin e vendimit nr. 00-2011-863 (241), datë 12.5.2011 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, duke argumentuar:

7.1 Me vendimin nr. 00-2011-863 (241), datë 12.5.2011 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë është shkelur parimi i sigurisë juridike, pasi janë cenuar të drejta të fituara ligjërisht. Arsyetimi i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë bie ndesh me ligjin nr. 9109, datë 17.7.2003 “Për profesionin e avokatit në Republikën e Shqipërisë” lidhur me tarifën e shërbimit të avokatisë.

7.2 Gjatë gjykimit në Gjykatën e Lartë është cenuar parimi i gjykimit nga një gjykatë e paanshme. Sipas kërkuarve tre nga gjyqtarët që kanë marrë pjesë në dhomën e këshillimit, në të cilin është vendosur kalimi i çështjes për gjykim, kanë qenë në trupin gjykues të seancës gjyqësore. Një anëtare e trupit gjykues, e cila është shprehur kundër kalimit të çështjes për gjykim, pa ndonjë arsye, është zëvendësuar me një gjyqtar tjetër.

8. **Subjekti i interesuar, Agim Arapi**, ka paraqitur parashtrime me shkrim, duke argumentuar:

8.1 Gjatë procesit në Gjykatën e Lartë është respektuar parimi i procesit të rregullt ligjor. Në kuptim të nenit 11 të ligjit nr. 9109, datë 17.7.2003 “Për profesionin e avokatit” deklarata noteriale e lëshuar nuk përbën një marrëveshje. Kërkuesi Agim Bega dhe avokati tjetër Llaqi Komini, pavarësisht se nuk kanë kryer shërbim në favor të çështjes, kanë marrë një shpërblim prej 30.000 euro.

9. **Subjektet e tjera të interesuara, trashëgimtarët e Llaqi Kominit** nuk kanë paraqitur parashtrime lidhur me çështjen.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

10. Në analizën e pretendimeve të kërkuarve, Gjykata Kushtetuese (Gjykata) paraprakisht thekson se i vlerëson pretendimet në drejtim të standardeve që imponon e drejta për një proces të rregullt ligjor dhe, në kontekstin e çështjes në shqyrtim, në aspektin e detyrimit të Gjykatës së Lartë për respektimin e këtyre standardeve.

A. Për legjitimitimin e kërkuarve

11. Gjykata Kushtetuese vlerëson të analizojë fillimisht legjitimitimin e kërkuarve në paraqitjen e kësaj kërkesë. Në nenet 131, shkronja “f”; 134, pika 1, shkronja “g” të Kushtetutës përcaktohet e drejta e individit për të vënë në lëvizje Gjykatën Kushtetuese për shkeljen e së drejtës për një proces të rregullt ligjor pasi të jenë shteruar të gjitha mjetet juridike për mbrojtjen e këtyre të drejtave. Gjykata Kushtetuese konstaton se në rastin konkret kërkuesi legjitimohet *ratione personae*, bazuar në nenin 134, shkronja “g”, *ratione materiae*, pasi kërkesa hyn në juridiksionin e Gjykatës Kushtetuese

dhe *ratione temporis*, pasi kërkesa është paraqitur brenda afatit të përcaktuar në nenin 30 të ligjit nr. ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”.

12. Për sa më sipër, Gjykata Kushtetuese arrin në përfundimin se kërkuesi legjitimohet për t’iu drejtuar kësaj Gjykate.

B. Për cenimin e parimit të sigurisë juridike

13. Kërkuesi ka pretenduar se qëndrimi i mbajtur nga Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka cenuar parimin e sigurisë juridike, pasi janë cenuar të drejta të fituara ligjërisht. Kërkuesi ka pretenduar se arsyetimi i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë nuk ka respektuar dispozitat e ligjit nr. 9109, datë 17.7.2003 “Për profesionin e avokatit në Republikën e Shqipërisë” lidhur me tarifën e shërbimit të avokatisë, me ose pa marrëveshje midis palëve, klient-avokat. Në rastin konkret, kërkuesi ka pretenduar se marrëveshja me subjektin e interesuar lidhur me tarifën e shërbimit nuk është cenuar për pavlefshmëri, për rrjedhojë gjykatat nuk kanë pasur të drejtë ta ndryshojnë ose të mos e marrin në konsideratë.

14. Gjykata ka theksuar se parimi i sigurisë juridike përfshin krahas qartësisë, kuptueshmërisë dhe qëndrueshmërisë së sistemit normativ, edhe besimin te sistemi juridik, pa marrë përsipër garantimin e çdo pritshmërie për mosndryshim të një situatë të favorshme ligjore. Besueshmëria ka të bëjë me bindjen e individit se nuk duhet të shqetësohet vazhdimisht ose të jetojë me frikë për ndryshueshmërinë dhe pasojat negative të akteve juridike, të cilat mund të cenojnë jetën e tij private ose profesionale dhe të përkeqësojnë një gjendje të vendosur me akte të mëparshme. (*shih vendimin nr. 4, datë 5.2.2014; nr. 10.2.2014 të Gjykatës Kushtetuese*)

15. Gjykata Kushtetuese ka theksuar se vendimi gjyqësor në çdo rast duhet të jetë logjik, i rregullt në formë dhe i qartë në përmbajtje. Në tërësinë e tij ai duhet konsideruar si një unitet, në të cilin pjesët përbërëse janë të lidhura ngushtësisht mes tyre. Ato duhet të jenë në shërbim dhe funksion të njëra-tjetres. Argumentet e pjesës arsyetuese duhet të jenë të bazuara dhe të lidhura logjikisht, duke respektuar rregullat dhe ligjet e mendimit të drejtë. Ato duhet të formojnë një përmbajtje koherente brenda vendimit, i cili përjashton çdo kundërthënie apo kontradiksion të hapur ose të fshehtë. Këto argumente duhet të jenë gjithashtu të mjaftueshme për të mbështetur dhe pranuar pjesën urdhëruese. Konkluzionet e pjesës arsyetuese duhet të bazohen jo vetëm në aktet ligjore, por edhe në parimet dhe rregullat që karakterizojnë mendimin e shëndoshë dhe logjik. Një arsyetim i saktë i vendimit është një mënyrë e sigurt që gjeneron legjitimitet në sytë e të interesuarve. Ky efekt do të jetë akoma më i madh nëse palët do ta përjetojnë këtë vendim si pasojë normale e një procesi të rregullt në të gjithë komponentët e tij. (*shih vendimet nr. 38, datë 30.12.2010; nr. 20, datë 13.4.2012 të Gjykatës Kushtetuese*).

16. Nga ana tjetër, pjesa urdhëruese e vendimit të gjykatës duhet të jetë rezultat i natyrshëm i përfundimeve të arritura në pjesën arsyetuese. Ajo është përmbledhje e këtyre përfundimeve dhe si e tillë, në asnjë rast, nuk mund të jetë në kundërshtim me to. Vendimi që përmban ose lejon kontradiktën logjike, cenon rëndë dhënien e drejtësisë. Ai nuk mund të jetë i kuptueshëm dhe bindës dhe për pasojë nuk mund të zbatohet në praktikë. Një vendim i plotë dhe i kuptueshëm pasohet logjikisht edhe me vetë forcimin e sistemit gjyqësor. Ai kontribuon në shprehjen dhe thellimin e vlerave shoqërore që transmetohen përmes normave ligjore (*shih vendimin nr. 33, datë 8.12.2005 të Gjykatës Kushtetuese*).

17. Në këtë aspekt, Gjykata Kushtetuese vlerëson se çdo vendim gjyqësor që marrin gjykatat e zakonshme, duke mos zbatuar parimin e procesit të rregullt ligjor lidhur me detyrimin për t’i arsyetuar ato, ka efekte negative për palët që kanë kërkuar drejtësi nga këto gjykata.

18. Bazuar në rrethanat e çështjes konkrete, rezulton se midis palëve në gjykim ka pasur një komunikim të ndërsjellë, kërkesë për ndihmë juridike, si dhe asistim faktik të kërkuarit ndaj subjektit të interesuar. Gjykata e Lartë, në zbatim të ligjit procedural, ka bërë një vlerësim të faktit dhe provave të rezultuara, duke pranuar se ka një marrëveshje mes kërkuarit dhe subjektit të interesuar

për pagesën e shërbimit të ofruar dhe të kryer. Por, për tarifën në përqindje (35% e shumës që do të fitonte subjekti i interesuar si dëmshpërblim) caktuar në këtë marrëveshje është vlerësuar se nuk është respektuar parimi i proporcionalitetit mes vlerës së tarifës dhe synimit të arritur në favor të klientit, i cili ka përfituar shumën prej 233.377 euro, si pasojë e dëmtimeve të përhershme që ka pësuar.

19. Gjykata e Lartë ka arsyetuar se parimi i proporcionalitetit nuk përbën ndërhyrje në lirinë e vlerësimit të shërbimit të ofruar, por vendos palët në atë gjendje që askush të mos detyrohet të përballojë një barrë të tepërt.

20. Në nenin 1 të ligjit nr. 9109, datë 17.7.2003 “Për profesionin e avokatit në Republikën e Shqipërisë”, parashikohet se: *“Avokazia në Republikën e Shqipërisë është profesion i lirë, i pavarur, i vetërregulluar dhe i vetëdrejtuar.”*. Si një ligj që rregullon një fushë të veçantë ai ka përcaktuar përmbajtjen dhe kufijtë e të drejtës së ushtrimit të këtij profesioni. Një nga të drejtat e njohura prej ligjit është e drejta e shpërblimit (nenet 11 dhe 12 të tij). Në ligj janë parashikuar disa mënyra për shpërblimin e avokatit. Në nenin 12/2 përcaktohet se: *“Shpërblimi me përqindje, i paralogarit ose jo, mund të paguhet vetëm kur është parashikuar në marrëveshjen ndërmjet avokatit dhe personit që ai mbron ose përfaqëson, për rastin e mbrojtjes apo përfaqësimit të suksesshëm të çështjes.”*.

21. Gjykata thekson se është kompetencë e Gjykatës së Lartë të vlerësojë respektimin e ligjit nga gjykatat më të ulëta. Në rastin në shqyrtim rezulton se Gjykata e Lartë në vendimin e saj ka arsyetuar se deklarata noteriale e lëshuar nga subjekti i interesuar i ka elementet për t’u konsideruar si “marrëveshje mes palëve”, duke konfirmuar pritshmëritë legjitime të kërkuarit. Nga ana tjetër, Gjykata e Lartë ka arsyetuar se kjo marrëveshje nuk mund të përfshijë tarifa të caktuara me përqindje në përpjesëtim me vlerën e çështjes që trajtohet, nëse kjo nuk është në përputhje me një përshkallëzim të tarifave të miratuara zyrtarisht ose sipas kontrollit të autoritetit kompetent që ka juridiksionin mbi avokatin. Tarifa, sipas Gjykatës së Lartë, duhet të jetë plotësisht e qartë, e drejtë dhe e arsyeshme. Gjykata e Lartë ka analizuar faktet e paraqitura gjatë procesit gjyqësor, ka bërë një referim në ligjin përkatës dhe në përfundim ka vendosur prishjen e vendimit nr. 125, datë 7.3.2007 të Gjykatës së Apelit Vlorë dhe lënien në fuqi të vendimit nr. 1027, datë 27.6.2006 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Fier.

22. Gjykata Kushtetuese konstaton se në çështjen konkrete Gjykata e Lartë ka aplikuar parimin e proporcionalitetit, i cili njihet gjerësisht si një parim i aplikueshëm në të drejtën publike. Gjykata e shkallës së parë dhe ajo e apelit kanë shqyrtuar dhe analizuar rrethanat e çështjes, provat e paraqitura dhe kanë argumentuar në vendim qëndrimin e tyre lidhur me pretendimet e palëve ndërgjyqëse. Qëndrimi i mbajtur nga gjykatat më të ulëta lidhur me konceptin e tarifës ka qenë i ndryshëm. Gjykata e Lartë, nëpërmjet arsyetimit të saj, ka vlerësuar të drejtë qëndrimin e mbajtur prej gjykatës së shkallës së parë, por ka pranuar marrëveshjen e lidhur midis subjekteve, e cila ka fuqinë e ligjit për palët. Ndërhyrja e Gjykatës së Lartë në këtë marrëveshje, duke aplikuar parimin e proporcionalitetit, ka cenuar pritshmëritë e ligjshme të kërkuarit. Sipas ligjit nr. 9109, datë 17.7.2003 “Për profesionin e avokatit në Republikën e Shqipërisë” shpërblimi vendoset me marrëveshje, çka përjashton zbatimin e parimit të proporcionalitetit. Shpërblimi me përqindje në çështjen konkrete është vendosur me marrëveshje në respektim të nenit 12 të ligjit. Marrëveshja mes palëve presupozon zbatim të tarifës së shërbimit sipas kontratës. Në këto rrethana, Gjykata e Lartë duhet të arsyetonte në vendimin e saj në mënyrë të qartë, të saktë dhe të plotë konceptin e tarifës proporcionale të pranuar prej saj. Gjithashtu, Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë duhet të arsyetonte mosmarrjen parasysh të kontratës por edhe të ligjit në lidhje me tarifën e shërbimit. Mosarsyetimi i qartë dhe i kuptueshëm nga Gjykata e Lartë për mosmarrjen në konsideratë të marrëveshjes ka cenuar një gjendje juridike të krijuar dhe të drejtat e fituara nga palët.

23. Gjykata Kushtetuese thekson se gjykatat duhet të jenë të qarta, të kuptueshme dhe bindëse në arsyetimin e vendimit. Gjykata e Lartë, në rastin konkret, për të realizuar përputhjen e interesave të

palëve në mënyrë të paanshme, meqenëse ka marrëveshje lidhur me shpërblimin, duhej të arsyetonte se çfarë kuptohet me “tarifë proporcionale”, gjë që do të justifikonte mospranimin e tarifës së përcaktuar nga vetë palët me marrëveshjen mes tyre. Gjykata Kushtetuese ka theksuar se respektimi i përmbushjes së kushteve të kufizimit të një të drejte kërkon një trajtim të diferencuar, në varësi të të drejtave dhe lirive individuale që i nënshtrohen kufizimit (*shih vendimin nr. 16, datë 25.7.2008 të Gjykatës Kushtetuese*).

24. Për sa më sipër, Gjykata Kushtetuese arrin në konkluzionin se argumentet e përdorura në arsyetimin e vendimit nr. 00-2011-863 (241), datë 12.5.2011 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë kanë cenuar parimin e sigurisë juridike.

C. Për respektimin e parimit të gjykimit nga një gjykatë e paanshme

25. Kërkuar se tre nga gjyqtarët që kanë marrë pjesë në dhomën e këshillimit, ku është vendosur kalimi i çështjes për gjykim, kanë qenë në trupin gjykues të seancës gjyqësore. Një anëtare e trupit gjykues, e cila është shprehur kundër kalimit të çështjes për gjykim, pa ndonjë arsye, është zëvendësuar me një gjyqtar tjetër. Në këto kushte, kërkuar se vendimi i dhënë është rrjedhojë e një procesi të parregullt ligjor duke cenuar parimin e gjykimit nga një gjykatë e paanshme. Gjykata vlerëson se ky pretendim i kërkuarit është i papabuar.

26. Gjykimi nga një gjykatë e paanshme është një nga elementet e rëndësishëm të procesit të rregullt ligjor, sanksionuar nga neni 42 i Kushtetutës dhe neni 6 i KEDNJ-së. Gjykata ka theksuar, në jurisprudencën e saj, se parimi i paanshmërisë ka në vetvete elementin e vet subjektiv, i cili lidhet ngushtë me bindjen e brendshme që krijon gjyqtari për zgjidhjen e çështjes në gjykim, si dhe elementin objektiv, me të cilin kuptohet dhënia e garancive të nevojshme për gjykim të paanshëm nga vetë gjykata, përmes mënjanimi prej saj të çdo dyshimi të përligjur në këtë drejtim. Ndër të tjera, gjykata duhet të jetë e kujdesshme dhe të marrë parasysh veçanërisht problemin e përbërjes së trupit gjykues, në mënyrë që të mënjanohej nga gjykimi i çështjes gjyqtarët që nuk kanë garancitë e kërkuara për paanshmëri në kuptimin objektiv. Dyshimi i mundshëm për paanshmërinë e gjyqtarit mund të ngrihet në hipotezën se gjyqtari është shprehur në një procedim tjetër me një vlerësim që ka të bëjë me përmbajtjen e të njëjtit fakt, në lidhje me të njëjtin subjekt. Në shtetin e së drejtës kërkesa për një gjykim të paanshëm merr rëndësi të veçantë në funksion të besimit në dhënien e drejtësisë, që në shoqëritë demokratike duhet ta krijojnë në çdo rast jo vetëm palët në gjykim, por dhe çdo qytetar i thjeshtë (*shih vendimet nr. 12, datë 13.4.2007; nr. 21, datë 29.4.2010 të Gjykatës Kushtetuese*).

27. Jurisprudenca e deritanishme e Gjykatës ka evidentuar se parimi i paanshmërisë në gjykim, edhe në këndvështrim të përbërjes së trupit gjykues, duhet të respektohet në çdo shkallë të gjykimit, duke mos përjashtuar as shqyrtimin e çështjes në dhomën e këshillimit të Gjykatës së Lartë. Për Gjykatën është konsideruar “*gjykatë e njëanshme*” kur në përbërjen e trupit gjykues ka qenë i pranishëm qoftë edhe vetëm një gjyqtar, i cili në këndvështrimin objektiv nuk jepte garanci për një gjykim të paanshëm. Gjykata ka theksuar se thjesht dhe vetëm pjesëmarrja e një ose më shumë gjyqtarëve në një procedim të mëparshëm, pavarësisht nga ndikimi i pranisë dhe i mendimit të tyre në të gjithë trupin gjykues, është një arsye e mjaftueshme dhe njëkohësisht një garanci më pak për kërkuar, tek i cili është krijuar dyshimi i bazuar se gjykata nuk ka qenë e paanshme në shqyrtimin e çështjes (*shih vendimet nr. 48, datë 30.7.1999; nr. 1, datë 25.1.2010; nr. 21, datë 29.4.2010 të Gjykatës Kushtetuese*).

28. Gjykata duke iu referuar jurisprudencës së saj thekson se, sikundër për pranimin ashtu edhe për mospranimin e rekursit, dhoma e këshillimit nëpërmjet arsyetimit të vendimeve të saj luan rolin e një filtri paraprak në vlerësimin e kërkesave që i drejtohen Gjykatës së Lartë. Sigurisht, që palët përpara kësaj trupe gjyqësore, në një numër të madh rastesh, prima facie, i plotësojnë formalisht kriteret që kërkesa e tyre të shkojë në seancë publike, por kjo nuk mund ta deformojë funksionin vlerësues të dhomës së këshillimit.

29. Në çështjen konkrete, Gjykata vlerëson se pjesëmarrja e tre gjyqtarëve të Gjykatës së Lartë në kolegjin seleksionues e më pas edhe në vendimmarrjen përfundimtare nuk përbën cenim të parimit

të paanësisë gjatë gjykimit. Gjykata lidhur me pretendimin për mosmarrjen pjesë të gjyqtarës, e cila ishte shprehur kundër kalimit të çështjes për shqyrtim gjatë seancave gjyqësore, vlerëson se është i pabazuar, pasi zëvendësimi i gjyqtarës është bërë në përputhje me dispozitat e Kodit të Procedurës Civile. Sipas procesverbalit të seancës gjyqësore të datës 12.5.2011, rezulton se Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka vënë në dijeni palët se në përbërjen e trupit gjykues nuk merr pjesë gjyqtarja M.A për shkaqe ligjore, e cila është plotësuar nga një gjyqtar tjetër sipas procedurave të shortit dhe sipas grafikut të çështjeve.

30. Në përfundim, Gjykata Kushtetuese konstaton se gjatë gjykimit të çështjes në Gjykatën e Lartë është cenuar parimi i sigurisë juridike, për rrjedhojë ky pretendim i kërkuarit është i bazuar.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të neneve 131, shkronja “f”, dhe 134, pika 1, shkronja “g” të Kushtetutës; nenit 72 të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, me shumicë votash,

VENDOSI:

- Pranimin e kërkesës.
 - Shfuqizimin e vendimit nr. 00-2011-863 (241), datë 12.5.2011 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë.
 - Dërgimin e çështjes për rishqyrtim në Gjykatën e Lartë.
- Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë pro: Bashkim Dedja (kryetar), Vladimir Kristo, Gani Dizdari, Fatmir Hoxha, Fatos Lulo
Anëtarë kundër: Sokol Berberi, Altina Xhoxhaj, Vitore Tusha

MENDIM PAKICE

1. Ne gjyqtarët në pakicë jemi kundër qëndrimit të shumicës në çështjen me kërkuar Agim Bega, ndaj ju paraqesim, në vijim, argumentet tona për këtë qëndrim.

2. Në kërkesën e tij, mes të tjerash, kërkuar ka pretenduar se vendimi nr. 00-2011-863 (241), datë 12.5.2011 i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë ka cenuar parimin e sigurisë juridike, për arsye se janë cenuar të drejta të fituara ligjrisht, dhe se arsyetimi i Kolegjit Civil bie ndesh me ligjin nr. 9109, datë 17.7.2003 “Për profesionin e avokatit në Republikën e Shqipërisë” lidhur me tarifën e shërbimit të avokatisë.

3. Në përfundim të gjykimit të çështjes, Gjykata Kushtetuese ka vlerësuar se “*Gjykata e Lartë duhej të arsyetonte në vendimin e saj në mënyrë të qartë, të saktë dhe të plotë konceptin e tarifës proporcionale të pranuar prej saj. Gjithashtu, Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë duhet të arsyetonte mosmarrjen parasysh të kontratës, por edhe të ligjit në lidhje me tarifën e shërbimit. Mosarsyetimi i qartë dhe i kuptueshëm nga Gjykata e Lartë për mosmarrjen në konsideratë të marrëveshjes, ka cenuar një gjendje juridike të krijuar dhe të drejtat e fituara nga palët... Gjykata e Lartë, në rastin konkret, për të realizuar përputhjen e interesave të palëve në mënyrë të paanshme, meqenëse ka marrëveshje lidhur me shpërblimin, duhej të arsyetonte se çfarë kuptohet me “tarifë proporcionale”, gjë që do të justifikonte mospranimin e tarifës së përcaktuar nga vetë palët me marrëveshjen mes tyre*” (paragrafët 22-23 të vendimit). Bazuar në këto argumente, shumica ka vlerësuar se arsyetimi i vendimit nr. 00-2011-863 (241), datë 12.5.2011 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë ka cenuar parimin e sigurisë juridike.

4. Në jurisprudencë të vazhdueshme Gjykata ka theksuar se roli i saj nuk është të rivlerësojë faktet, zbatimin e ligjit material apo zgjidhjen e dhënë nga gjykatat e zakonshme, por kontrolli që ajo ushtron ndaj vendimeve gjyqësore është i kufizuar vetëm në funksion të mbrojtjes së të drejtave

kushtetuese të individit për një proces të rregullt ligjor. Problemet e interpretimit dhe të zbatimit të ligjit për zgjidhjen e çështjeve konkrete nuk përbëjnë juridiksion kushtetues, nëse ato nuk shoqërohen me cenimin e këtyre të drejtave. Interpretimi i ligjit duke përcaktuar përmbajtjen e tij është atribut i organeve që e zbatojnë atë dhe, nisur nga ky parim, sqarimi i kuptimit apo interpretimi i çdo dispozite ligjore të zbatueshme gjatë shqyrtimit të një çështje të caktuar është në kompetencë të gjykatave të sistemit të zakonshëm gjyqësor.

5. Gjykata ka theksuar, gjithashtu, se roli i Gjykatës së Lartë, si gjykatë e ligjit, është i një natyre të pazëvendësueshme. Ajo i ka të gjitha mjetet dhe kompetencat për ta bërë vetë një rol aktiv, që shkon përtej ligjit dhe synon të drejtën, duke ndikuar efektivisht edhe në vendimmarrjen e gjykatave të shkallëve më të ulëta, veçanërisht në rastet kur dy gjykata u kanë dhënë përgjigje diametralisht të kundërta pretendimeve të kërkuarit (*shih vendimin nr. 4, datë 5.2.2014 të Gjykatës Kushtetuese*). Interpretimi i ligjeve është kompetencë e gjykatave të juridiksionit të zakonshëm dhe sidomos e Gjykatës së Lartë, çka vjen si pasojë e pozicionit të saj si organi më i lartë i sistemit gjyqësor dhe lidhet me funksionin e përgjithshëm të saj për të siguruar uniformitetin e interpretimit të normave ligjore nga ana e gjyqtarëve të zakonshëm, përmes përcaktimit të linjave të interpretimit të cilave gjyqtarët duhet t'u përmbahen (*shih vendimin nr. 6, datë 17.2.2012 të Gjykatës Kushtetuese*).

6. Në vendimin e saj shumica ka arsyetuar, fillimisht, se sipas ligjit për profesionin e avokatit shpërblimi vendoset me marrëveshje, çka përjashton zbatimin e parimit të proporcionalitetit dhe, më pas, se Gjykata e Lartë, për të realizuar përputhjen e interesave të palëve në mënyrë të paanshme, meqenëse ka marrëveshje lidhur me shpërblimin, duhet të arsyetonte se çfarë kuptohet me “tarifë proporcionale”, gjë që do të justifikonte mospranimin e tarifës së përcaktuar nga vetë palët me marrëveshjen mes tyre.

7. Në gjyqtarët në pakicë vlerësojmë se qëndrimi i Gjykatës së Lartë në rastin konkret lidhet me kompetencën dhe njëkohësisht detyrimin kushtetues e ligjor të saj për të përcaktuar dispozitën që duhet të zbatohet në çështjen konkrete në gjykim dhe për ta interpretuar atë në raport me provat e administruara në gjykatat e faktit. Në këtë kuptim, çështjet që janë bërë objekt vlerësimi në vendimin e shumicës nuk i përkasin juridiksionit kushtetues, por atij gjyqësor. Gjykata Kushtetuese nuk mund të dublojë këtë funksion të gjykatës të zakonshme e veçanërisht të Gjykatës së Lartë, duke rivlerësuar interpretimin e së drejtës materiale të zbatueshme, por ajo duhet të përqendrohet në respektimin e garancive kushtetuese për një proces të rregullt ligjor. Një qëndrim i kundërt do ta kthente Gjykatën Kushtetuese në një gjykatë të shkallës së katërt të juridiksionit të zakonshëm.

8. Gjykata, në jurisprudencën e saj, ka përcaktuar disa standarde kushtetuese, të cilat janë të lidhura nga pikëpamja organike dhe funksionale me njëra-tjetrën në mënyrë të tillë që cenimi i njërit standard ndikon në mënyrë të pashmangshme në cenimin e të tjerave (*shih vendimet nr. 34 datë 3.10.2007; nr. 34, datë 25.7.2011; nr. 27, datë 24.6.2013 të Gjykatës Kushtetuese*). Në këtë kuptim shumica nuk ka arritur të argumentojë se në ç`mënyrë standardi i arsyetimit të vendimit ka cenuar parimin e sigurisë juridike. Bazuar në nenin 485/b të KPC-së, në përfundim të gjykimit të çështjes Gjykata e Lartë ka të drejtë të vendosë, mes të tjerash, edhe prishjen e vendimit të gjykatës së apelit dhe lënien në fuqi të vendimit të gjykatës së shkallës së parë, çka do të thotë se edhe një situatë e favorshme e krijuar në favor të njëres palë mund të cenohet nga ky vendim, duke vendosur në favor të palës tjetër.

9. Për sa i përket parimit të arsytimit të vendimit gjyqësor, si një domosdoshmëri dhe garanci për procesin e rregullt ligjor, Gjykata ka përcaktuar standardet që duhet të plotësojë një vendim në mënyrë që të konsiderohet i arsytuar. Gjykata ka theksuar se vendimet gjyqësore duhet të përmbajnë bazën ligjore mbi të cilën bazohet zgjidhja e mosmarrëveshjes, analizën e provave dhe mënyrën e zgjidhjes së mosmarrëveshjes. Pra gjyqtari duhet të shpjegojë arsyet e vendimeve të tij, duke iu referuar fakteve për të cilat është zhvilluar procesi, ligjeve të zbatueshme dhe kërkesave të ndryshme të palëve (*shih vendimin nr. 11, datë 2.4.2008 të Gjykatës Kushtetuese*). Ne gjyqtarët në pakicë vlerësojmë se vendimi i Gjykatës së Lartë i ka përmbushur mjaftueshëm këto standarde. Ky vendim nuk rezulton që të jetë jologjik, të ketë kundërthënie, të mos ketë referencë në ligjin e zbatueshëm dhe të mos respektojë elementet e përmendura më sipër. Përfundimi në të cilin ka arritur Kolegji Civil në vendimin e tij është rezultat i analizës së ligjit të zbatueshëm në lidhje me faktet e çështjes konkrete në shqyrtim.

10. Për sa më sipër, ne gjyqtarët në pakicë vlerësojmë se kërkesa e paraqitur nga kërkuesi Agim Bega është e pabazuar dhe ajo duhet të ishte rrëzuar nga Gjykata.

Anëtarë: Altina Xhoxhaj, Vitore Tusha, Sokol Berberi